

عکس: سجاد صفری / ایران

در گفت‌وگوی «ایران اقتصادی» با دبیر انجمن تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان برنج ایران مطرح شد

بیش از ۳٫۶ میلیون تن نیاز مصرفی برنج کشور

گفت‌وگو

هماهنگی خواه

روزنامه نگار

برنج یکی از مهم‌ترین غلات و اقلام غذایی جهان است که نیمی از جمعیت جهان به برنج به عنوان یک غذای اصلی وابسته هستند.

هم‌اکنون رقم‌های مختلف برنج در جهان وجود دارد، در جهان بیش از ۱۲۰۰۰۰ رقم برنج وجود دارد.

براساس آمار سال ۲۰۲۰ تولیدکنندگان برتر برنج در جهان؛ چین، هند، بنگلادش، اندونزی، ویتنام، تایلند، میانمار، فیلیپین، برزیل و کامبوج هستند که چین بیش از ۲۸ درصد برنج جهان و پس از آن هند بیش از ۲۳ درصد برنج جهان را تولید می‌کنند یعنی این دو کشور بیش از ۵۱ درصد برنج جهان را تولید می‌کنند. بیشترین برنج جهان در آسیا تولید

می‌شود.

در ایران نیز برنج بعد از گندم جایگاه ویژه‌ای در سبد خانوار دارد تا جایی که اقشار کم درآمد تا پردرآمد از این محصول استفاده می‌کنند، بنابراین به عنوان یک کالای اساسی دولت نقش بسزایی در تنظیم بازار این محصول و تأمین ذخایر استراتژیک دارد. از آنجایی که ایران خود یکی از تولیدکنندگان برنج در دنیاست بخشی از این محصول سالانه از محل تولید داخل و بخشی از محل واردات تأمین می‌شود تا بازار داخلی با کمبود روبه‌رو نشود.

طی سال‌های اخیر دولت برای حمایت از برنج و تولیدکنندگان ایرانی اقدام به ایجاد ممنوعیت واردات در محدوده فصل برداشت (مرداد تا آذرماه هر سال) کرده است.

امسال با توجه به وفور برنج ایرانی در بازار، ممنوعیت واردات مشکلی در بازار این محصول ایجاد نکرد. اما بررسی بازار و فروشگاه‌های ذخیره‌ای نشان می‌دهد به دلیل ممنوعیت واردات برخی از این موضوع سوء استفاده کرده و برنج خارجی را به صورت محدود و با قیمت‌های بالا عرضه می‌کنند.

به طوری که اکنون قیمت هر کیلوگرم برنج ایرانی برحسب کیفیت بین ۵۰ تا ۱۰۰ هزار تومان و برنج خارجی برحسب کیفیت بین ۴۰ تا ۷۰ هزار تومان در بازار به فروش می‌رسد که برای برخی خانوارها که مصرف‌کننده برنج خارجی بودند این موضوع مشکل ساز شده است.

برای بررسی بیشتر موضوع، خبرنگار «ایران اقتصادی» به سراغ «مسیح کشاورز» دبیر انجمن تولیدکنندگان و تأمین‌کنندگان برنج ایران رفته است تا درباره آخرین وضعیت تولید، تأمین و واردات برنج برای تنظیم بازار جویا شویم.

■ اکنون وضعیت بازار برنج داخلی و خارجی چگونه است و با وجود پنج ماه ممنوعیت واردات آیا برنج به اندازه کافی داریم؟

در حال حاضر وضعیت بازار برنج مطلوب است و برنج سال گذشته که دپو شده بود و روی دست تولیدکنندگان باقی مانده بود، با کمک انجمن تأمین‌کنندگان بدون واسطه خریداری و با قیمت مناسب در بازار عرضه شد که این مهم نیز در راستای حذف واسطه‌ها و دلالت‌بخش داده است.

اما برنج سنواتی در فصل برداشت به اتمام رسیده و اکنون برنج نو باید در بازار عرضه شود. البته برنج نو نیز توسط انجمن تأمین‌کنندگان خریداری و در حال عرضه با نرخ‌های مناسب در بازار است، بنابراین افراد می‌توانند با توجه به ذائقه‌شان برنج ایرانی با کیفیت بالا خریداری کنند این درحالیست که قیمت برنج ایرانی امسال قیمت‌های مناسبی نسبت به سالهای گذشته دارد و امیدواریم با وفور عرضه قیمت‌ها بازم کاهش شود.

برنج خارجی نیز در بحث تنظیم بازار سهم عمده‌ای دارد چرا که ۶ دهک اقشار آسیب‌پذیر جامعه به جهت اقتصادی و ذائقه‌ای از این محصول وارداتی استفاده می‌کنند، به طور مثال مصرف برنج خارجی در بندرعباس و شهرهای مرزی به دلیل ذائقه، بیشتر است اما کمبود عرضه آن در شرایط فعلی برای مصرف‌کنندگان برنج خارجی مشکل ساز شده است به طوری که هر کیلوگرم برنج خارجی درجه یک در جنوب کشور با قیمت ۷۰ هزار تومان به فروش می‌رسد.

بنابراین برنج خارجی مانند برنج ایرانی مصرف‌کنندگان خاص خود را دارد تا جایی که با وجود اینکه این خانوارها می‌توانند به جای برنج خارجی با این قیمت برنج ایرانی تأمین کنند اما به دلیل ذائقه مصرف‌کننده برنج خارجی هستند و علاقه‌ای به مصرف برنج ایرانی ندارند.

■ آیا واردات برنج آزادسازی شده است؟ تاکنون چه میزان ثبت سفارش داشته‌ایم؟

دولت برای حمایت از تولید داخلی و تولیدکنندگان برنج ایرانی، هر ساله در فصل برداشت یعنی ابتدای مردادماه تا انتهای آبان ماه ممنوعیت و محدودیت ایجاد می‌کند امسال به دلیل وفور برنج ایرانی در بازار این ممنوعیت تا پایان زمان بندی قانونی ادامه پیدا کرد. بنابراین واردکنندگان می‌توانستند از ابتدای آذرماه برای واردات برنج اقدام کنند اما تاکنون برنجی وارد کشور نشده است. البته باید یک ماه قبل از رفع ممنوعیت واردات برنج با هماهنگی انجمن‌های مربوطه ارزش‌های برنج وارداتی به روزرسانی می‌شد که این مهم صورت نگرفته و همین امر در ثبت سفارش این محصول تأخیر ایجاد کرده است تا جایی که هیچ واردکننده‌ای نتوانسته است ثبت سفارش داشته باشد و به تبع آن گامان مشکل جدی واردات برنج خارجی را در سطح عرضه داریم.

به نحوی که ذخایر برنج خارجی رسیده است بنابراین کمبود عرضه باعث شده که در این محموله گران فروشی

بدهکار است و برای واردات جدید باید ارز تخصیص پیدا کند تا با تأمین نقدینگی، خرید جدید برنج خارجی صورت بگیرد.

■ اکنون میزان نیاز برنج مصرفی کشور چقدر است؟ چه میزان کسری داریم؟

با توجه به افزایش جمعیت و تعداد مهاجران که بین ۱۰ تا ۱۵ میلیون نفر است، میزان برنج مصرفی کشور بیش از ۳٫۶ میلیون تن برآورد می‌شود.

بنابراین اگر سالانه بین ۱٫۵ تا ۲ میلیون تن برنج در کشور تولید شود کسری این محصول بین ۱٫۵ تا ۱ میلیون تن در سال است که باید از محل واردات تأمین شود.

با توجه به صفر شدن ذخایر برنج خارجی واردکنندگان، به نظر می‌رسد برنج وارداتی سال گذشته مصرف شده و باید به طور جدی واردات آن دنبال شود. وقتی تولید دو میلیونی برنج اعلام می‌شود این تصور را برای برخی نمایندگان مجلس ایجاد می‌کند که چرا باید واردات داشته باشیم درحالی که عرضه باید به گونه‌ای باشد که قیمت‌ها منطقی شود. امسال انجمن تأمین‌کنندگان با حذف واسطه‌ها توانست قیمت‌ها را کاهش دهد زیرا قیمت برنجی که از کشاورزان خریداری می‌شود تقریباً در دهه قیمتی سال گذشته است.

■ واردات برنج خارجی برای تأمین کسری بازار، تنظیم بازار و تأمین سبد کالای اقشار کم درآمد است چرا اکنون باید با قیمت‌های بالا و هم‌دیف قیمت برنج ایرانی به فروش برسد؟ قیمت این کالا در بازار عمده فروشی بنکداران نیز گران است؟

عمده فروشی بنکداران با حداکثر سودشان برنج را می‌فروشند و به دست مصرف‌کنندگان می‌رسانند در یک دوره زمانی به دلیل وفور برنج و رقابتی شدن این محصول با یک درصد سود به فروش می‌رسد اما گاهی آنقدر کمبود است که می‌تواند ۳ درصد سود قانونی را دریافت کند یا گاهی برخی سودجو با سودهای بیشتر نیز این محصول را بفروشند. بنابراین واردات بموقع می‌تواند جلوی سودجویی برخی را در بازار بگیرد. با توجه به رفع ممنوعیت واردات، اکنون باید برنج خارجی جدید در گمرکات موجود باشد تا به بازار عرضه شود زیرا اقشار متوسطی که ذائقه‌شان برنج خارجی است بتوانند این کالا را با نرخ مناسب تأمین کنند. پیش از این برخی

در حال حاضر وضعیت بازار برنج مطلوب است و برنج سال گذشته که دپو شده بود و روی دست تولیدکنندگان باقی مانده بود، با کمک انجمن تأمین‌کنندگان بدون واسطه خریداری و عرضه شد که این مهم نیز در راستای حذف واسطه‌ها و دلالت‌بخش داده است.

برنج خارجی مصرف می‌کردند زیرا قیمت برنج ایرانی بالا بود اما برخی همچنان مصرف‌کننده برنج خارجی هستند و باید این اقشار را در نظر بگیریم.

■ از ابتدای سال تاکنون چه میزان واردات داشتیم؟ برای پایان سال چقدر باید برنج وارد شود؟ طبق گزارش‌های موجود، از ابتدای سال تا مردادماه امسال ۵۵۰ هزار تن برنج توسط بخش خصوصی وارد کشور شده است و به نظر می‌رسد تا پایان سال این میزان باید حداقل به یک میلیون و ۲۰۰ هزار تن برسد و امیدواریم با تخصیص ارز و ثبت سفارش‌های جدید این محصول تأمین شود.

■ چرا ثبت سفارش برنج خارجی هنوز انجام نشده است؟

علت عدم ثبت سفارش جدید علاوه بر نبود تخصیص ارز، ارزشگذاری برنج وارداتی براساس قیمت‌های جهانی است که باید به روزرسانی شود، متأسفانه به‌روزرسانی ارزش‌های جهانی هنوز اتفاق نیفتاده است و همین سردرگمی واردکنندگان را در پی داشته است.

■ اکنون قیمت جهانی برنج چقدر است؟

تنوع برنج خارجی مصرفی کشور ما بالاست، بنابراین قیمت برنج برای کشور ما بین ۸۰۰ تا ۱۴۰۰ دلار است، عمده مصرف‌کننده‌های بین یک هزار و ۱۰۰ تا یک هزار و ۳۰۰ دلار است اینها ارزش‌هایی است که در حال بررسی هستیم. اما اگر بخواهیم قیمت برنج ایرانی را با خارجی مقایسه کنیم نرخ برنج ایرانی ۳ دلار محاسبه می‌شود درحالی که برنج خارجی به طور میانگین یک دلار تمام می‌شود.

■ سال گذشته چه میزان برنج و با چه ارزشی وارد کشور شده است؟

طبق آمارها سال گذشته در مجموع یک میلیون و ۸۰۰ هزار تن برنج خارجی وارد کشور شده است که یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن آن توسط بخش خصوصی و ۴۰۰ هزار تن آن توسط بخش دولتی تأمین شده است. علت بالا بودن رقم واردات در سال ۱۴۰۱ ناشی از رخدادهای قیمتی بازار برنج ایران در سال ۱۴۰۰ بود که بازار با کمبود برنج و افزایش بیش از حد قیمت‌ها روبه‌رو شده بود.

■ البته آنچه توسط بخش دولتی تأمین می‌شود، به منظور حفظ ذخایر استراتژیک و به‌روزرسانی ذخایر است که هر ساله این مهم رخ می‌دهد. آیا پیشنهادی برای بازار برنج دارید؟

برنج بعد از گندم دومین کالای استراتژیک کشور است بنابراین تصمیم‌گیری برای برنج نباید مشمول مرور زمان شود و باید تصمیم‌گیری‌ها سریع صورت بگیرد زیرا هرچقدر از فصل زراعی کشورهای صادرکننده برنج فاصله بگیریم با کاهش سطح عرضه آنها و افزایش قیمت‌ها مواجه خواهیم شد و با توجه به شرایط ناپایدار منطقه لازم است برای تأمین امنیت غذایی کشور برنج مورد نیاز کشور تأمین و بموقع وارد شود. زیرا هر اتفاقی در منطقه می‌تواند کشور را در تأمین برنج با مشکل روبه‌رو کند. بنابراین از معاونت بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی رفع مشکل ثبت سفارش‌ها را با به روزرسانی ارزش‌های قیمتی برنج وارداتی و تأمین بموقع ارز را خواستاریم تا با تأمین نقدینگی خریدهای جدید برنج خارجی انجام شود.

